

घटक - ९

गृहोपयोगी वस्त्रे

तुम्हाला काय वाटतं!

- दैनंदिन कपड्यांव्यतिरिक्त इतर कोणत्या प्रकारचे कपडे आपण रोजच्या जीवनात वापरतो.
- गृहोपयोगी वस्त्रांची खरेदी करित असताना आपण कोणत्या गोष्टी लक्षात घेतो.
- कोणत्या कपड्यांना आपण गृहोपयोगी वस्त्र म्हणतो?

वस्त्रांचा मुख्य उपयोग पेहेरावासाठी / पोशाखाची वस्त्रे या क्षेत्रात केला जातो. परंतु त्या व्यतिरिक्त इतर गृहोपयोगी क्षेत्रातही वस्त्रांचा फार मोठ्या प्रमाणात वापर केला जातो.

आपल्या सभोवताली आपल्याला विविध प्रकारांनी कापड उपयोगात आणलेले दिसेल. उदा. पडदे, सोफ्याची आच्छादने, चादरी, उशीचे अभ्रे, टॉवेल, नॅपकिन्स, ब्लॅकॅटस्, स्वयंपाक घरातील भांडी पुसण्याचे कपडे, गालिचे, जमीन पुसण्याची फडकी. इ. अशा सर्व वस्त्रांच्या गटाला **गृहोपयोगी वस्त्रे (Household Textiles)** म्हणतात. त्यांची योग्य निवड करणे, योग्य वापर करणे व योग्य निगा राखणे महत्त्वाचे असते. कारण त्यामुळे ही वस्त्रे दीर्घकाळ टिकतात व उपयोगात आणता येतात. आणि त्यासाठी दिलेल्या आपल्या पैशाची पूर्ण किंमत ही वसूल होते.

प्रस्तुत प्रकरणात आपण प्रमुख चार गृहोपयोगी वस्त्रांचे अध्ययन करणार आहोत ते असे - **टॉवेल्स व नॅपकिन्स, चादरी व उशीचे अभ्रे, पडदे व ड्रेपरी आणि गालिचे व रज्ज इ.**

९.१ टॉवेल्स आणि नॅपकिन्स

- टॉवेल आणि नॅपकिन्सच्या पृष्ठभागावर खूप जास्त फासे (loops) का असतात?
- टॉवेल खरेदी करत असतांना तुम्ही कोणत्या बाबी लक्षात घेता.

टॉवेलचा उपयोग अंघोळीनंतर शरीरावरील आर्द्रता शोषून घेण्यास करतात. यामुळे ते आर्द्रताशोषक तंतू व वीण पासून बनवितात. या टॉवेलसना **टेरीपाईल** किंवा **टर्किश टॉवेल** म्हणतात.

- **टॉवेलसची निवड :** टॉवेलची निवड करताना पुढील निकष लक्षात घ्यावेत.
- १. **साहित्य व रचना :** भारतामध्ये प्रामुख्याने टॉवेल बनविण्यासाठी सुती तंतूचा वापर करतात तर पाश्चात्य देशांमध्ये लिनन तंतूचा वापर केला जातो. प्रामुख्याने पाईल विणीचा उपयोग टॉवेल बनविण्यासाठी केला जातो. पाईल वीण (फाशांमुळे) टॉवेलची आर्द्रता शोषकता वाढते.
- २. **रंग आणि डिझाईन :** पाश्चात्य देशांमध्ये स्नानानंतर वापरण्याचे टॉवेल नेहमी पांढरे व डिझाईन विरहीत म्हणजे साधे असतात. भारतात विविध रंग व डिझाईनचे टॉवेल पसंत करतात. लहान मुले फिक्या रंगाचे आणि कार्टून प्रिंटचे टॉवेल पसंत करतात.
- ३. **पोत :** काही व्यक्ती मऊ पोत असलेले टॉवेल पसंत करतात तर काही व्यक्ती खरखरीत व उग्र (जाडसर) टॉवेल पसंत करतात. लहान मुले व वृद्ध व्यक्तींसाठी मऊ टॉवेलची निवड करावी. कारण खरखरीत टॉवेलमुळे त्वचेस इजा होऊ शकते.
- ४. **कारागिरी :** टॉवेलच्या दोन बाजूंकडील शिवलेल्या कडा व्यवस्थित दुमडून शिवलेल्या असाव्यात. यामुळे टॉवेलमधून धागे सुटून येणार नाहीत व

टॉवेल दीर्घकाळ टिकतील. टॉवेलसाठी इंटरलॉक (झिंकझॉक) करणे सर्वात उत्तम असते.

● **टॉवेलचे प्रकार :**

१. **बाथ टॉवेलस :** हे टॉवेल प्रत्येक कुटुंबात स्नानानंतर शरीर कोरडे करण्यासाठी वापरले जातात. पाश्चिमात्य देशात बाथ टॉवेल हे पांढरे असून त्यावर कोणतेही डिझाईन नसते. भारतात विविध रंगाचे व डिझाईनचे टॉवेलस उपलब्ध असतात.

२. **बीच टॉवेलस :** पाश्चात्य देशात केवळ बीचवर (समुद्र किनाऱ्यावर) या टॉवेलचा उपयोग करतात. हे टॉवेल फिक्या रंगाचे असून त्यावर सुंदर डिझाईन असते. हे टॉवेल समुद्र किनाऱ्यावर अंथरून सूर्यस्नानासाठी व्यक्ती त्यावर झोपू शकेल इतक्या मोठ्या आकाराचे असतात.

चित्र क्र. ९.१ : बीच टॉवेल

३. **हॅंड व फेस टॉवेलस (नॅपकिन्स) :** हे टॉवेल लहान आकारात असतात. यांचा उपयोग प्रत्येक व्यक्ती स्वतंत्रपणे करते किंवा संपूर्ण कुटुंबाच्या उपयोगासाठी घरातील हात धुण्याच्या जागेजवळ (वॉश बेसीन जवळ) टांगले जातात. या टॉवेल (नॅपकिन्सचा) मानद (प्रमाणित) आकार 18" x 12" इतका आहे.

४. **डिश टॉवेलस :** हे टॉवेलस साधारणपणे मजबूत व घट्ट पिळाचे धागे वापरून साध्या विणीने विणलेले असतात. त्यामुळे त्यावर लिंट तयार होत नाही. हे स्वच्छ व कोरडे ठेवावे लागतात. भांडी कोरडी करण्यासाठी डिश टॉवेलसचा उपयोग करतात.

हे नेहमी लक्षात ठेवा.

लिंट हे कापडाच्या धाग्यांपासून सुटलेले लहान तंतू असतात. ते कापडाच्या पृष्ठभागावर आढळतात. डिश टॉवेलवर लिंट असल्यास ओली भांडी पुसताना ती भांड्यांवर चिकटते व भांडी अधिक खराब होतात.

९.२ चादरी व उशीचे अभ्रे

- तुम्ही कधी चादरी खरेदी केल्या आहेत का ? तेव्हा तुम्ही कोणत्या बाबी लक्षात घेता ?
- चादरी तुम्ही कशा धुता व त्यांची काळजी कशी घेता ?
- उशा, चादरीपेक्षा लवकर का मळतात ? त्यासाठी तुम्ही कोणत्या उपाययोजना करता ?

चादर ही गादीवर पसरून गादीखाली खोचली जाते. या (चादरी) तलम कापडाच्या असून त्याच कापडाचे उशीचे अभ्रे असतात. बेडकव्हर हे जाड कापडाचे असून ते (चादरीवर) दिवसा अंथरले जाते नंतर काढून ठेवले जाते. त्यामुळे ते टिकते.

- **चादरींची (बेडशीट) निवड :** चादरींची निवड करताना पुढील निकषांचा विचार करावा.
- १. **साहित्य व रचना :** भारतात साधारणपणे सुती चादरी तयार करतात तर परदेशात त्या लिनन तंतूपासून बनवितात. बहुतांश चादरी साध्या विणीने विणतात.
- २. **रंग व डिझाईन :** पाश्चिमात्य देशात बेडशीटचा रंग नेहमी पांढरा असून त्यावर कोणतेही डिझाईन नसते. भारतात बेडशीट विविध रंगात व विविध

डिझाईनमध्ये उपलब्ध असतात. फिक्या रंगाचा झोपताना शांत परिणाम होतो. गडद रंग शक्यतो टाळावेत कारण त्यामुळे बिछान्यावर किडे, मुंगी असल्यास दिसत नाही.

३. **पोत** : चादरीचा पोत मऊ व गुळगुळीत असणे आवश्यक असते. कारण त्यामुळे त्यावर व्यक्ती शांतपणे विश्रांती घेऊ शकते.
४. **कारागिरी** : चादरीच्या दोन्ही बाजुकडील काठ व्यवस्थित दुमडून शिवाव्यात. त्यामुळे धागे कापडातून सुटून येणार नाहीत. यासाठी इंटरलॉकींग (झिकझॅक) करणे अधिक योग्य असते.
५. **आकारमान** : चादरीचे आकारमान गादी व गादीच्या सर्व बाजू झाकून गादीच्या खाली खोचता येतील इतके मोठे असावे. बाजारपेठेत दोन वेगवेगळ्या प्रमाणित आकारात चादरी उपलब्ध असतात. सिंगल बेडशीट व डबल बेडशीट.
६. **उशीचे अश्रु** : बहुधा चादरीसह दोन उशींचे अश्रु त्याच रंगाचे व त्याच कापडाचे बनविलेले असतात. बाजारपेठेत विविध रंगाचे नमुन्यांचे, डिझाईनचे व आकाराचे अश्रु उपलब्ध असतात. उशांचे अश्रु हे उशीच्या रुंदीपेक्षा २ इंचानी जास्त तर लांबीपेक्षा ४ इंच जास्त असावा. अश्रु चांगला टिकून राहण्यासाठी स्लिपचा वापर करावा.

हे नेहमी लक्षात ठेवा.

स्लिप - हा उशीवर जेथे डोके टेकते. त्या भागांवर आंथरण्यात येणारा जुन्या चादरीचा किंवा टॉवेलचा तुकडा असतो. स्लिपमुळे अश्रु मळणे वा खराब होणे टाळण्यास मदत होते.

९.३ पडदे व ड्रेपरी

सांगा पाहू!

- आपल्या घरात आपण पडदे का लावतो?
- किती प्रकारचे पडदे बाजारात उपलब्ध आहेत?
- पडदे निवडताना तुम्ही कोणत्या बाबी लक्षात घेता?

पडदे व ड्रेपरी हे आजच्या गृहसजावटीचे अभिन्न अंग आहे ते मूलतः खिडकी व त्याची चौकट झाकण्यासाठी असले तरी पडद्यांमुळे खोली अधिक सुंदर दिसते. 'पडदे व ड्रेपरी' या दोन्ही संज्ञा वेगवेगळ्या असून त्यांना एकसारखे समजणे हा गैरसमज आहे.

पडदे आणि ड्रेपरी मधील फरक तक्ता क्र. ९.१ मध्ये दिला आहे.

तक्ता क्र. ९.१

पडदे	ड्रेपरी
१. हलक्या वजनाचे व तलम कापडाचे बनलेले असतात.	१. जाड वजनाचे व जाड कापडाचे बनलेले असतात.
२. कमी उंचीचे आणि खिडकीच्या सीलपर्यंत असतात.	२. जास्त लांब व जमीनीपर्यंत असतात.
३. खिडकीच्या काचेला लागून टांगलेले असतात.	३. पडद्यांवरून टांगलेले असतात.

चित्र क्र. ९.२ : पडदे

चित्र क्र. ९.३ : ड्रेपरी

● **पडदे टांगण्याचे उद्देश :**

१. **खोली आकर्षक दिसण्यासाठी :** पडदे अंतर्गत सजावट, आकर्षक व स्वास्थ्यपूर्ण बनवितात. उदा. बैठक खोली, उपहारगृह, कार्यालयातील स्वागत कक्ष इ. खोल्यांमधील पडदे.
  २. **अनावश्यक सूर्यप्रकाश टाळण्यासाठी :** शयन गृहातील पडदे बहुतेकदा या उद्देशाने टांगले जातात.
  ३. **एकांत निर्माण करण्यासाठी :** शयनगृहे, रुग्णालये आणि स्नानगृहे येथील पडदे एकांत निर्माण करण्यासाठी लावतात.
  ४. **धूळ व घाण टाळण्यासाठी :** तळमजल्यावरील मुख्य रस्त्याजवळील किंवा उघड्या मैदानांजवळील घरांमध्ये धूळ व घाणीपासून संरक्षण करणाऱ्या पडद्यांची आवश्यकता असते.
  ५. **विभागणी करण्यासाठी :** कार्यालये, रुग्णालये व काही वेळा घरांमध्ये पडद्यांच्या मदतीने मोठ्या खोलीचे भाग करता येतात.
- **पडद्यांची निवड :** पडद्यांची निवड करताना पुढील मुद्द्यांचा विचार करावा / लक्षात घ्यावेत.
१. **साहित्य व रचना :** सुती, लिनन आणि पॉलीएस्टर चे पडदे उपयुक्त असतात. रेशीम व रेऑनचे पडदे तसेच लेस व नेटचे पडदे जास्त मजबूत नसतात. काच तंतूपासून बनविलेले पडदे सर्वात जास्त टिकाऊ असतात व निगा राखण्यास देखील सोयीचे असतात.

२. **रंग :** पडद्यांचा रंग हा खोलीतील भिंतीचा रंग व फर्निचर यांच्याशी मिळता जुळता असावा. उष्ण हवामानात पांढरा, निळा, हिरवा असे रंग अधिक योग्य असतात. तर थंड हवामानात पिवळा, लाल, नारिंगी असे उष्ण रंग अधिक चांगले असतात.

फिक्क्या रंगाच्या पडद्यांमुळे लहान खोली मोठी दिसते.

३. **डिझाईन :** कमी उंचीवरील छतांच्या खोलीसाठी उभ्या डिझाईनचे पडदे अधिक सुयोग्य दिसतात. कारण त्यामुळे खोलीची उंची वाढल्याचा आभास निर्माण करता येतो. मोठ्या खोल्यांमधील पडद्यांच्या डिझाईन मोठ्या आकारात आकर्षक दिसतात.

छोट्या खोल्यांसाठी छोट्या प्रिंटर्सचे किंवा डिझाईन नसलेल्या पडद्यांची निवड करावी. यामुळे छोटी खोली मोठ्या आकारात दिसते.

४. **खोलीचा उपयोग :** निरनिराळ्या खोल्यांसाठी निरनिराळ्या पडद्यांची निवड करावी.

बैठकीची खोली : बैठकीच्या खोलीतील पडदे शोभिवंत व आकर्षक असावेत. खोलीतील फर्निचरशी मिळतेजुळते पडदे निवडावेत.

शयनगृहे : खोलीत आरामदायी वातावरण व एकांत निर्माण होण्यासाठी शयनगृहांतील पडदे शांत वातावरण निर्मिती करणाऱ्या रंगांचे व जाड कापडांचे निवडावेत. तसेच शयनगृहाचा वापर करणाऱ्या व्यक्तीची पसंतीही लक्षात घ्यावी.

स्नानगृहे : स्नानगृहांसाठी प्रामुख्याने प्लॅस्टिकचे पडदे जे 'शॉवर कर्टन' म्हणून ओळखले जाणारे पडदे वापरतात. आर्द्रतेमुळे हे पडदे खराब होत नाहीत आणि कापडाने पुसून सहज स्वच्छ करता येतात.

स्वयंपाकघर : स्वयंपाकगृहासाठी शक्यतो उष्णता किंवा अग्नीरोधक साहित्यापासून निर्मित पडद्यांची निवड करावी.

५. **फर्निचरचा प्रकार :** खोलीतील फर्निचरचा विचार करून पडद्याच्या कापडाचा प्रकार रंग व डिझाईनची निवड करावी.

लाकडी कोरीव फर्निचर : असे फर्निचर असल्यास रेशीम सॅटीन किंवा मलमली (वेलवेट) पडदे चांगले दिसतात.

आधुनिक स्टील किंवा काचेचे फर्निचर : नेट, लेस किंवा कृत्रिम पडदे आधुनिक डिझाईनचे असल्यास अधिक चांगले दिसतात.

केनचे फर्निचर : केन (वेताचे) फर्निचर असल्यास सुती अधिक योग्य असतात.

९.४ गालिचे व रज

- गालीच्याचा वापर का करतात ?
- गालिच्याचे कोणते विविध प्रकार बाजारात उपलब्ध आहेत ?
- गालिच्याची स्वच्छता करणे तुम्हाला कठीण वाटते का ?

आजच्या काळात घराच्या अंतर्गत सजावटीत कार्पेट (गालीचे) व रजला महत्त्वाचे स्थान आहे. बहुधा गालिचे व रज या दोन्ही संज्ञा एकाच अर्थाने वापरल्या जातात. वस्तुतः या दोन्हीमध्ये फरक आहे. **गालिचे एका भिंतीपासून दुसऱ्या भिंतीपर्यंत असे संपूर्ण खोलीभर आच्छादले जातात तर रज हे लहान आकारमानाचे असून जमिनीचा विशिष्ट मर्यादित भागच झाकला जातो.** गालिच्यांचा उपयोग मुख्यतः बैठकीची खोली आणि अनेकदा शयनगृहे, जेवणाची खोली, लॉबी, जिऱ्याच्या पायऱ्या या ठिकाणी करतात. घरान्यतिरिक्त हॉटेल, रेस्टॉरंट, ऑफिस, रूग्णालये, स्टोअर्स, विमानतळ, नाट्यगृहे, शाळा, महाविद्यालये इ. ठिकाणी उपयोग करतात.

● **गालिचे व रज वापरण्याचे उद्देश :**

१. गालिच्यांमुळे खोली आकर्षक दिसते.
२. गालिच्यांमुळे खोलीमध्ये उबदारपणा व आरामदायकता प्राप्त होते. प्रामुख्याने गालिच्याचा उपयोग या उद्देशाने केला जातो.

३. गालिच्यांमुळे आवाज शोषला जातो व ध्वनी प्रदूषण कमी होते.
४. गालिच्यांमुळे चालताना घसरण्याची शक्यता नाहीशी होते.

● **गालिच्यांची निवड :** गालिच्यांची निवड करताना खालील निकष लक्षात घ्यावेत.

१. **साहित्य व रचना :** पारंपरिक रित्या पूर्वी लोकरी, सुती आणि ज्यूट व काही वेळा रेशमी तंतू वापरून गालिचे बनवित असत. हल्ली विविध प्रकारच्या कृत्रिम तंतूचा उपयोग गालिचे बनविण्यासाठी केला जातो. काच तंतूपासून तयार केलेले गालिचे सर्वात अधिक टिकाऊ व निगा राखण्यास सोपे असतात. सहसा गालिचे पाईल विणीपासून तयार करतात.

२. **रंग :** पारंपरिक गालिचे व रज हे मातीच्या रंगासारखे जसे लाल, काळपटलाल, नारिंगी, तपकिरी, काळा, निळा, पिवळसर पांढरा, पांढरा अशा विविध रंगामध्ये उपलब्ध असतात. आजकाल ते फिकट मंद रंगात, चमकदार रंगात तसेच चंदेरी व सोनेरी रंगात ही उपलब्ध असतात. खोलीच्या भिंतीचे रंग व खोलीतील सामान यांच्याशी गालिच्यांचे रंग मिळते जुळते किंवा पूरक असावेत.

चित्र क्र. ९.४ : पारंपरिक गालिचे

३. **डिझाईन :** पारंपरिक गालिच्यावर फुलांचे डिझाईन असते व सर्वसाधारणपणे सर्व बाजूस किनार असते किंवा काही मध्ये एखाद्या संपूर्ण प्रसंगाचा देखावाही आढळतो. हे गालिचे सहसा हाताने बनविलेले असून त्यावर सुंदर व गुंतागुंतीची डिझाईन असतात.

आधुनिक गालिच्यांवर काही आधुनिक, पारंपरिक व अमूर्त डिझाईन केल्या जातात.

४. **पोत :** पारंपरिक गालिचे बहुधा लोकरीचे बनविले जातात. त्यामुळे त्यांचा विशिष्ट खरखरीत पोत असतो. हल्ली गालिच्यांसाठी कृत्रिम (संश्लेषित) तंतूचा उपयोग करतात. हे गालिचे अतिशय मऊ पोताचे असतात.

चित्र क्र. ९.५ आधुनिक गालिचे

५. **निगा राखण्यातील सहजता :** पारंपरिक गालिचे नैसर्गिक तंतूपासून तयार करण्यात येतात. त्यांची निगा राखणे अवघड असते. ते लवकर खराब होण्याची किंवा कीटकांनी खाऊन नष्ट करण्याची शक्यता असते. त्यांना स्वच्छ करणे किचकट असते. आधुनिक गालिचे कृत्रिम तंतूपासून तयार केलेले असून ते निगा राखण्यास सहज सोपे असतात. त्यावर नैसर्गिक घटकांचा दुष्परिणाम होत नाही. ते स्वच्छ करण्यास अधिक सोपे असते.

६. **किंमत :** सर्व सामान्यपणे गालिच्यांची किंमत जास्त असल्यामुळे त्यांची खरेदी करताना योग्य विचार करावा. काश्मिरी किंवा इराणी पारंपरिक गालिचे लोकरीचे बनलेले असतात. ते महाग असतात कारण शुद्ध लोकरीचे, हाताने विणलेले

असतात आणि त्यांचे डिझाईन देखील अत्यंत गुंतागुंतीचे असते. आधुनिक गालिचे कृत्रिम / संश्लेषित तंतूपासून तयार करतात व ते यंत्रावर विणतात त्यामुळे त्यांची किंमत कमी असते.

तुम्हाला माहित आहे का ?

जगातील हाताने बनवलेल्या सर्वात मोठ्या कार्पेटचे ६०,००० स्क्वेअर फुट क्षेत्रफळ आहे. हे आबू धाबीतील शेख जायद मशिदीमध्ये अच्छादले आहे. हा गालिचा विणण्यासाठी विणकरांना दोन वर्षे एवढा काळ लागला. त्याकाळी याची किंमत ५.८ दशलक्ष डॉलर इतकी आहे.

९.५ गृहोपयोगी वस्त्रांची निगा

- गृहोपयोगी वस्त्रांची निगा तुम्ही कशी घेता ?
- गृहोपयोगी वस्त्रांची स्वच्छता तुम्ही किती दिवसांनी करता ?
- हे वस्त्र खराब होऊ नये म्हणून तुम्ही काय कराल ?

गृहोपयोगी वस्त्रांची योग्य काळजी व निगा राखल्यास ते अधिक काळ टिकतात. त्यांचा अधिक दिवस उपयोग करता येतो व पैशाचा पुरेपूर मोबदला मिळू शकतो. या वस्त्रांची निगा राखण्यासाठी पुढील निकष घ्यावे.

१. कपडे खूप मळण्यापूर्वी धुवावे.
२. जर दुरुस्ती करणे आवश्यक असेल तर ती त्वरीत करावी.
३. संपूर्णपणे धुऊन व वाळवून स्वच्छ केल्यानंतरच साठवण करावी.
४. टॉवेलसाठी कधीही स्क्रबिंग व इस्त्रीचा वापर करू नये.
५. टॉवेल मऊ-मुलायम राहण्यासाठी कपड्याचा कडकपणा कमी करणाऱ्या घटकांचा उपयोग करावा.

६. चादर मळू नये, यासाठी दिवसा त्यावरून बेडकव्हर म्हणजेच दुसरी जाड चादर पसरावी.
७. अभ्रा चांगला राहण्यासाठी स्लिप चा वापर करावा.
८. वेलवेट (मलमल), रेशीम, सॅटिनच्या पडद्यांना ड्रायक्लीन केले पाहिजे.
९. गालिचे नियमितपणे धूळ काढून स्वच्छ करावेत. यासाठी व्हॅक्यूम क्लिनर किंवा ब्रशचा उपयोग करावा.
१०. गालिच्यासाठी खास शॅम्पू बाजारपेठेत उपलब्ध असतात. तसेच गालिचे स्वच्छ करणारे प्रशिक्षित व्यावसायिक असतात त्यांचा वापर करावा.

११. गालिचे लवकर खराब होऊ नये यासाठी गालिच्याच्या खाली जुनी सतरंजी, किंवा चादर अंथरावी.
१२. **गालिचे व रगज** ची साठवण करताना ते गुंडाळून ठेवावेत व कीटकनाशकांचा कीटक उत्पत्ती होण्यापूर्वी प्रतिबंध म्हणून वापर करावा.

हे नेहमी लक्षात ठेवा.

रगज चे संरक्षण करण्याकरिता चटई किंवा जुन्या बेड शीटच्या तुकड्यांचा वापर करावा.

तुमच्या बुद्धीचा वापर करा.

१. खाली दिलेल्या रिकाम्या जागी एक योग्य अक्षर भरून शब्द अर्थपूर्ण करा.

ड र ट प री अ चे
अ रा ब क पा झा न वे

१. प - दे
२. - गज
३. बे - शी -
४. टॉ - लस्
५. नॅ - की न्स्
६. स्लि -
७. ड्रे - री
८. गा लि -
९. उ शी चे - भ्रे
१०. का - गि -

२. गृहोपयोगी वस्त्रांवर आधारित संकेत (clue) द्या.

१. खिडकीचा तळभाग - काचेचा पुढील भाग - तलम साहित्य -
२. ऊबदार - ध्वनी रोखला जातो - आवाज रोखला जातो -
३. पार्सिल वीण - सुती तंतू - विविध आकार -
४. वॉश बेसीनच्या पुढे - छोटा आकार - हात व तोंड -
५. मऊ पोत - आच्छादने - फिक्के रंग -
६. घट्ट पिळाचे धागे - स्वच्छ - कोरडे -
७. ऊनी तंतू - अधिक काळजी - जटील गुंतागुंतीची डिझाईन -
८. उशांच्या वर - डोक्याखाली - छोट्या आकारात -
९. ज्युट / सुती - रगज आणि संरक्षण - जमिनीचा पृष्ठभाग -
१०. खूप मोठा - रंगीत - अंथरलेला -

वस्तुनिष्ठ प्रश्न

१. जोड्या जुळवा.

अ	ब
१) स्लिप	अ) जमिनीवरील आच्छादने
२) डिश टॉवेल	ब) टॉवेल्स
३) रगज	क) रेशीम
४) पाईल वीण	ड) प्लॅस्टीकचे पडदे
५) शॉवर कर्टन	ई) ज्युट
	फ) उशीवर अंथरण्यात येणारे कापड
	भ) घट्ट पिळाचे धागे

२. पुढील प्रश्नांच्या पर्यायांपैकी सुयोग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा. :

- टॉवेल तयार करण्यास वापरण्यात येणारी वीण
अ) टिवल ब) साधी क) पाईल
- पाश्चिमात्य देशात चादरीचा रंग
अ) फिकट ब) गडद क) पांढरा
- निगा राखण्यास सोपे असलेले गालिचे बनविणारे तंतू
अ) नैसर्गिक ब) प्राणिज क) कृत्रिम
- कमी उंची असलेल्या खोलीच्या पडद्यांसाठी योग्य डिझाईन
अ) उभे ब) आडवे क) साधे
- भांडी पुसण्यास वापरण्यात येणारे टॉवेल
अ) हँड टॉवेल
ब) बीच टॉवेल
क) डिश टॉवेल

६. जमिनीचा विशिष्ट मर्यादित भाग झाकणारी आच्छादने

अ) गालिचे ब) रगज क) चटई

३. खालील विधाने चूक किंवा बरोबर ते लिहा.

- स्नानगृहासाठी प्लॅस्टिकचे पडदे योग्य असतात.
- अन्य टॉवेलपेक्षा बीच टॉवेल मोठे असतात.
- चादरीचा रंग फिकट असावा.
- लोकरी गालिच्यांपेक्षा कृत्रिम तंतूंच्या गालिच्यांची जास्त काळजी घ्यावी लागते.
- ट्रेपरीसाठी जाड कापड वापरतात.
- डिश टॉवेलची वीण सैल असावी.

४. खालील गोष्टींची नावे लिहा.

- रगज खाली टाकण्यासाठी वापरले जाणारे कापड.
- उश्यांच्या अभ्राच्या वरती टाकण्यासाठी वापरलेले कापड.
- हात आणि तोंड पुसण्यासाठी वापरले जाणारे छोटे कापड.
- टॉवेलमध्ये वापरली जाणारी वीण.
- संपूर्ण जमिनीवर घातले जाणारे आच्छादन
- स्नानघरात वापरले जाणारे पडदे
- भांडी कोरडी करण्यासाठी वापरले जाणारे कापड.
- कापडाच्या पृष्ठभागावरती असलेले अत्यंत लहान धागे

लघुत्तरी प्रश्न

१. कारणे लिहा.

१. पडद्यांसाठी काच तंतू योग्य असतात.
२. स्नानगृहासाठी प्लॅस्टीकचे पडदे योग्य असतात.
३. टेरी टॉवेलसाठी पाईल वीण वापरतात.
४. गालिच्याच्या खाली जुनी चादर अंथरावी.
५. उशांच्या अभ्र्यावर स्लिपचा उपयोग करावा.
६. टॉवेल धुताना ब्रशचा वापर करू नये.

२. फरक स्पष्ट करा.

पडदे व ड्रेपरी

३. टिपा लिहा.

१. पडदे लावण्याचे उद्देश
२. चादरीची निवड (कोणतेही २ मुद्दे)
३. टॉवेलची निवड (कोणतेही २ मुद्दे)

४. गृहोपयोगी वस्त्रांची निगा (कोणतेही ४ मुद्दे)
५. गालिच्यांची निवड (कोणतेही २ मुद्दे)
६. पडद्यांची निवड (कोणतेही ४ मुद्दे)
७. गालिचे वापरावयाचे उद्देश
८. नॅपकीन

४. खालील संज्ञा स्पष्ट करा .

१. लिंट	५. बीच टॉवेल
२. स्लिप	६. ड्रेपरी
३. रग्ज	७. नॅपकीन
४. गालिचे	८. डिश टॉवेल

प्रकल्प / स्वयंअध्ययन

- बाजारपेठेतील गृहोपयोगी वस्त्रांच्या विविध प्रकारांचे सर्वेक्षण करा.
- गृहोपयोगी वस्त्रांच्या आवरणांचे घरमालकाने वापरलेली पध्दत सर्वेक्षणाद्वारे शोधा.

